

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 262/2012-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., a. s. v konkurze, B., zastúpenej advokátom Mgr. D. Š. B., a advokátom JUDr. B. J., B., s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu, domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Krajského súdu v Žiline zo 4. marca 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Sp/53/2010, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. októbra 2011 v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/74/2011 a v dovolacom konaní z 25. januára 2012 vedenom pod sp. zn. 1 Sdo/70/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., a. s. v konkurze, o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. apríla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P, a. s. v konkurze (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uzneseniami Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zo 4. marca 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Sp/53/2010, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zo 7. októbra 2011 v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/74/2011 a najvyššieho súdu z 25. januára 2012 v dovolacom konaní sp. zn. 1 Sdo/70/2011.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v zastúpení štatutárnym orgánom (predsedom predstavenstva a podpredsedníčkou predstavenstva) podala opravný prostriedok proti rozhodnutiu O. v N. č. OPÚ-2010-08/00785/dam z 1. októbra 2010, ktorým boli vydané viaceré nehnuteľnosti v katastrálnom území obce S. oprávneným osobám – podielnikom P. v zmysle § 6 ods. 1 písm. m) zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov.

Krajský súd 4. marca 2011 uznesením sp. zn. 29 Sp/53/2010 konštatoval nedostatok aktívnej procesnej legitímácie sťažovateľky na podanie opravného prostriedku a tento odmietol. V konaní krajský súd skúmal iba splnenie procesných podmienok konania, a najmä to, či opravný prostriedok podala sťažovateľka ako oprávnená osoba. Konštatoval, že *„uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20. 12. 2001, sp. zn. 36 K – 24 K 323/00-614 bol na majetok dlžníka P. a. s. vyhlásený konkurz a v súčasnosti funkciu správkyne konkurznej podstaty zastáva JUDr. D. Ď...“*.

Krajský súd takisto zdôraznil, že k podaniu opravného prostriedku došlo až po vyhlásení konkurzu na majetok sťažovateľky a že *„procesné práva na vyvolanie*

súdneho prieskumu“ sťažovateľke ako úpadkyni „neprislúchajú a že tieto práva naopak svedčia správcovi...“.

Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom najvyšší súd ako súd odvolací rozhodol uznesením sp. zn. 1 Sžr/74/2011 zo 7. októbra 2011 tak, že potvrdil uznesenie krajského súdu sp. zn. 29 Sp/53/2010 zo 4. marca 2011.

Proti rozhodnutiu najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho podala sťažovateľka dovolanie. Najvyšší súd ako súd dovolací uznesením sp. zn. 1 Sdo/70/2011 z 25. januára 2012 konanie o dovolaní zastavil.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej poukazuje na to, že rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu sú založené na „nesprávnom právnom názore odvolacieho súdu, ktorý vyústil do odňatia možnosti účastníkovi... konať pred súdom vo veci podaného opravného prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu..

... Základnou vadou rozhodnutia je nesprávna aplikácia ustanovení zákona č. 328/1991 Zb. zákona o konkurze a vyrovnaní, na základe ktorej dospel odvolací súd k záveru, že nakoľko majetok, ktorého sa týka odvolanie patrí do konkurznej podstaty, tak právo konať ohľadom tohto má správca konkurznej podstaty...“.

Sťažovateľka tiež všeobecným súdom vytýka, že sa nedostatočne zaoberali skutočnosťou, či „*má aktívnu legitimáciu na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu O. N. alebo naopak, či túto aktívnu procesnú legitimáciu nemá*“, a tiež „*opomenuli dôkladnejšie sa zaoberať ďalšou z podmienok uvedených v § 14 ods. 1 ZKV a to je podmienka majetku patriaceho do konkurznej podstaty sťažovateľa...“.*

V tejto súvislosti sťažovateľka cituje v sťažnosti viaceré ustanovenia „*zákona o konkurze a vyrovnaní*“, uvádza k tomu judikatúru najvyššieho súdu a tvrdí, že jej aktívnu legitimáciu „*na podanie opravného prostriedku možno vyvodzovať aj z § 250m O. s. p...*“, pretože v správnom konaní sa konalo aj so štatutárnym orgánom sťažovateľky ako s účastníkom konania.

Podľa názoru sťažovateľky rozhodnutie odvolacieho súdu má preto znaky arbitrárneho a nedostatočne právne odôvodneného rozhodnutia a rozhodnutím najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu tým došlo k odmietnutiu spravodlivosti.

Na základe uvádzaných skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Sp/53/2010 a postupmi najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/74/2011 a v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sdo/70/2011 a priznal jej náhradu trov konania.

Súčasne požaduje, aby ústavný súd zrušil uznesenia krajského súdu sp. zn. 29 Sp/53/2010 zo 4. marca 2011, najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžr/74/2011 zo 7. októbra 2011 a sp. zn. 1 Sdo/70/2011 z 25. januára 2012 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene

môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky práv postupom a uznesením krajského súdu zo 4. marca 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Sp/53/2010

Ústavný súd uvádza, že z princípu subsidiarity zakotvenej v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatnení svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Zásada subsidiarity reflektuje tiež okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

V danom prípade namietané rozhodnutie krajského súdu podliehalo revíznej právomoci najvyššieho súdu v odvolacom konaní, preto v súvislosti s namietaným porušením označených základných práv je z ústavného hľadiska podstatné a určujúce len preskúmanie postupu najvyššieho súdu (obdobne napr. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

Keďže sťažovateľka mala proti uzneseniu krajského súdu v súlade s čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorý aj využila, ústavný súd uplatniac princíp subsidiarity preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu práv uznesením najvyššieho súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/74/2011

Ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 18/2010 odmietol sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k postupu a uzneseniu najvyššieho súdu z 25. januára 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžr/74/2011 pre neprípustnosť z dôvodu, že v prípade sťažovateľky, ktorá podala mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) a súbežne sťažnosť ústavnému súdu, je táto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Keďže tiež vyslovil, že lehota na podanie ústavnej sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), ústavný súd preskúmal uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu a zisťoval, či námietky sťažovateľky v sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu sú dôvodné alebo nedôvodné.

Ústavný súd k tomu poznamenáva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, a ani mu neprislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové

a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, avšak patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (napr. IV. ÚS 77/02). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Bez toho, aby ústavný súd podrobne opisoval odôvodnenie napádaného súdneho rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré je sťažovateľke známe, ústavný súd po preskúmaní jeho obsahu ho hodnotí (vrátane konania, ktoré mu predchádzalo) ako ústavne konformné a zodpovedajúce obsahu základného práva na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z rozhodnutia sp. zn. 1 Sžr/74/2011 zo 7. októbra 2011 vyplýva, že najvyšší súd sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu, ktorý dospel k záveru, že sťažovateľka nie je aktívne legitimovaná na podanie opravného prostriedku, pretože procesné práva svedčia iba správcovi konkurznej podstaty, na jej majetok bol vyhlásený konkurz ešte v roku 2001. Z rozhodnutia najvyššieho súdu je ďalej zrejmé, že na všetky relevantné námietky, ktoré sťažovateľka nastolila v odvolaní proti uzneseniu krajského súdu (a obdobne ich formulovala aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu), najvyšší súd podal primeranú odpoveď. Sťažovateľka síce tvrdí, že s ňou správny orgán konal ako s účastníčkou konania a najvyšší súd jej nedal priamu odpoveď na túto námietku, táto okolnosť však na druhej strane nemôže zmeniť postoj ústavného súdu, že rozhodnutie najvyššieho súdu je právne logické, zrozumiteľné a vyčerpávajúce, do odôvodnenia ktorého (na s. 7 až s. 13) nie je ústavný súd v zásade oprávnený zasahovať a prípadne nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že rozhodnutie najvyššieho súdu sa opiera aj o konanie vedené pod sp. zn. 3 Sp/12/2003 na krajskom súde, pretože aj v tomto konaní bol odmietnutý opravný prostriedok sťažovateľky proti rozhodnutiu správneho orgánu ako navrhovateľky v druhom rade z dôvodu nedostatku jej aktívnej legitimácie (pozri rozsudok krajského súdu zo 14. januára 2008 proti rozhodnutiu správneho orgánu), hoci navrhovateľovi v prvom rade (správcovi konkurznej podstaty úpadkyne) bolo v tomto konaní vyhovené a vec bola krajským súdom vrátená správnenému orgánu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo 113/2008 potom iba odmietol odvolanie odporcov (z tohto rozhodnutia a sťažnosti tiež nevyplýva, že by sťažovateľka prípadne namietala aj nezákonnosť predchádzajúceho rozsudku krajského súdu zo 14. februára 2008).

Keďže najvyšší súd ako odvolací súd v uznesení sp. zn. 1 Sžr/74/2011 zo 7. októbra 2011, ktorým potvrdil uznesenie krajského súdu sp. zn. 29 Sp/53/2010 zo 4. marca 2011, racionálne a zrozumiteľným spôsobom svoje právne úvahy odôvodnil (pri odmietnutí opravného prostriedku sťažovateľky proti rozhodnutiu správneho orgánu v tom smere, že sťažovateľka nepreukázala svoju aktívnu legitimáciu) a vykonal aj výklad príslušných

ustanovení „*zákona o konkurze a vyrovnání*“, ktorý zásadne nepopiera ich účel a význam, ústavný súd konštatoval, že nezistil príčinnú súvislosť medzi námietkami sťažovateľky a obsahom základného práva sťažovateľky obsiahnutého v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje také nedostatky, z ktorých by bolo možné vyvodit', že je svojvoľné a porušujúce základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to tvrdí vo svojej sťažnosti.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu práv uznesením najvyššieho súdu v dovolacom konaní

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo/70/2011 z 25. januára 2012 bolo dovolacie konanie proti uzneseniu najvyššieho súdu zo 7. októbra 2011 zastavené z dôvodu, že zo žiadneho ustanovenia piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) nevyplýva prípustnosť dovolania, pričom svoj právny názor najvyšší súd oprel aj o rozhodnutia ústavného súdu.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je navyše otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky (*mutatis mutandis* IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010).

Pokiaľ teda najvyšší súd s poukazom na ustanovenie § 104 ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 246 ods. 1 OSP dospel k záveru o zastavení dovolacieho konania, uvedeným postupom neporušil označené práva sťažovateľky. Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o zastavení dovolacieho konania je v napadnutom

rozhodnutí zdôvodnený primerane a nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje a tvrdí, že v jej prípade nejde o rozhodovanie v správnom súdnictve a dovolanie malo byť v jej veci prípustné, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo/70/2011 z 25. januára 2012, odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec ústavný súd však poukazuje na to, že sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k namietanému porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 13 dohovoru nie je vecne odôvodnená, preto sa jej námietkami vo vzťahu k označeným právam ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2012